UZLUKSIZ KASBIY RIVOJLANTIRISH SHAROITIDA O‘QITUVCHILAR KREATIV SALOHIYATINI RIVOJLANTIRISH MEXANIZMINING AKMEOLOGIK-DIDAKTIK ASOSLARI

Ashurova Barno Nematovna
Samarqand davlat pedagogika instituti mustaqil tadqiqotchisi
Elektron pochta: barnorahmatova1983@gmail.com

Annotatsiya. Mazkur maqolada uzluksiz kasbiy rivojlantirish sharoitida o‘qituvchilarning kreativ salohiyatini rivojlantirish mexanizmining akmeologik-didaktik asoslari yoritiladi. Tadqiqotda pedagog shaxsining kasbiy yetuklikka erishishi, ijodiy fikrlashi, innovatsion faoliyatga tayyorligi va o‘z-o‘zini rivojlantirishga bo‘lgan ehtiyoji asosiy ilmiy muammo sifatida tahlil qilinadi. Maqolada akmeologik yondashuv o‘qituvchining kasbiy cho‘qqiga intilishi, didaktik yondashuv esa ta’lim jarayonini mazmun, metod, vosita va natija jihatidan samarali tashkil etish omili sifatida talqin qilinadi. Shuningdek, kreativ salohiyatni rivojlantirishning motivatsion, diagnostik, metodik, refleksiv va amaliy bosqichlari asoslab beriladi. Tadqiqot natijasida uzluksiz kasbiy rivojlantirish tizimida o‘qituvchining ijodkorligini shakllantirishga xizmat qiluvchi mexanizm modeli taklif etiladi.

Kalit so‘zlar: uzluksiz kasbiy rivojlantirish, kreativ salohiyat, akmeologik yondashuv, didaktik asos, pedagogik mahorat, refleksiya, innovatsion faoliyat, o‘qituvchi kompetensiyasi.

АКМЕОЛОГО-ДИДАКТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ МЕХАНИЗМА РАЗВИТИЯ КРЕАТИВНОГО ПОТЕНЦИАЛА УЧИТЕЛЕЙ В УСЛОВИЯХ НЕПРЕРЫВНОГО ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ

Аннотация. В данной статье раскрываются акмеолого-дидактические основы механизма развития креативного потенциала учителей в условиях непрерывного профессионального развития. В исследовании профессиональная зрелость педагога, творческое мышление, готовность к инновационной деятельности и потребность в саморазвитии рассматриваются как ключевые научно-педагогические проблемы. Акмеологический подход трактуется как фактор стремления учителя к профессиональному совершенству, а дидактический подход-как основа эффективной организации образовательного процесса с точки зрения содержания, методов, средств и результатов. В статье также обоснованы мотивационный, диагностический, методический, рефлексивный и практический этапы развития креативного потенциала. В

результате исследования предложена модель механизма, направленного на формирование творческой активности учителя в системе непрерывного профессионального развития.

Ключевые слова: непрерывное профессиональное развитие, креативный потенциал, акмеологический подход, дидактическая основа, педагогическое мастерство, рефлексия, инновационная деятельность, компетентность учителя.

ACMEOLOGICAL AND DIDACTIC FOUNDATIONS OF THE MECHANISM FOR DEVELOPING TEACHERS' CREATIVE POTENTIAL IN THE CONTEXT OF CONTINUOUS PROFESSIONAL DEVELOPMENT

Abstract. This article examines the acmeological and didactic foundations of the mechanism for developing teachers' creative potential in the context of continuous professional development. The study analyzes teachers' professional maturity, creative thinking, readiness for innovative activity and need for self-development as key pedagogical issues. The acmeological approach is interpreted as a factor that encourages teachers to strive for professional excellence, while the didactic approach is considered as a basis for organizing the educational process effectively in terms of content, methods, tools and outcomes. The article substantiates motivational, diagnostic, methodological, reflective and practical stages of developing creative potential. As a result, a mechanism model aimed at strengthening teachers' creativity within the system of continuous professional development is proposed.

Key words: continuous professional development, creative potential, acmeological approach, didactic foundation, pedagogical mastery, reflection, innovative activity, teacher competence.

Kirish. Zamonaviy ta'lim tizimida o'qituvchining kasbiy faoliyati faqat tayyor bilimlarni o'quvchilarga yetkazish bilan cheklanmaydi. Bugungi pedagog ta'lim jarayonining tashkilotchisi, innovatsion g'oyalar tashabbuskori, o'quvchi shaxsini rivojlantiruvchi, mustaqil fikrlash va ijodiy yondashuvni shakllantiruvchi subyekt sifatida namoyon bo'lmoqda. Shu sababli o'qituvchilarning kreativ salohiyatini rivojlantirish masalasi uzluksiz kasbiy rivojlantirish tizimining eng dolzarb yo'nalishlaridan biriga aylangan.

Uzluksiz kasbiy rivojlantirish pedagogning butun kasbiy faoliyati davomida bilim, ko'nikma, kompetensiya va shaxsiy sifatlarini yangilab borishini nazarda tutadi. Bunday sharoitda o'qituvchi doimiy ravishda o'z ustida ishlashi, zamonaviy metodlarni o'zlashtirishi, o'quvchilarning ehtiyojlariga mos didaktik yechimlar ishlab chiqishi, ta'lim jarayonida kreativ fikrlash imkoniyatlarini kengaytirishi zarur. Chunki ta'lim jarayonidagi yangilanishlar, raqamli texnologiyalar, kompetensiyaviy

yondashuv, shaxsga yo‘naltirilgan ta’lim va baholashning zamonaviy shakllari o‘qituvchidan ijodkorlikni talab etadi.

Kreativ salohiyat o‘qituvchining yangi g‘oya yaratish, mavjud pedagogik vaziyatga noodatiy yechim topish, o‘quv materialini o‘quvchilar uchun qiziqarli va samarali shaklda tashkil etish, muammoli vaziyatlarda moslashuvchan qaror qabul qilish qobiliyatida namoyon bo‘ladi. Bunday salohiyat o‘z-o‘zidan shakllanmaydi. U maqsadli metodik yordam, kasbiy refleksiya, innovatsion muhit, amaliy tajriba va shaxsiy motivatsiya asosida rivojlanadi.

Mazkur maqolaning maqsadi uzluksiz kasbiy rivojlantirish sharoitida o‘qituvchilar kreativ salohiyatini rivojlantirish mexanizmining akmeologik-didaktik asoslarini ilmiy jihatdan tahlil qilish hamda uning samarali modelini asoslab berishdan iborat. Tadqiqotning asosiy vazifalari quyidagilardan iborat: birinchidan, o‘qituvchilar kreativ salohiyatining mazmun-mohiyatini aniqlash; ikkinchidan, akmeologik va didaktik yondashuvlarning o‘zaro aloqadorligini ochib berish; uchinchidan, uzluksiz kasbiy rivojlantirish jarayonida kreativ salohiyatni rivojlantirish bosqichlarini asoslash; to‘rtinchidan, mazkur jarayonga xizmat qiluvchi mexanizm modelini taklif etish.

Mavzuga oid adabiyotlarning tahlili. Pedagogik adabiyotlarda kreativlik tushunchasi shaxsning yangilik yaratish, muammoni noodatiy tarzda hal etish, mavjud tajribani qayta tashkil qilish va yangi pedagogik mahsulot yaratish qobiliyati sifatida izohlanadi. J. Guilford kreativ tafakkurni divergent fikrlash bilan bog‘laydi va uni bir muammoga bir nechta yechim topish qobiliyati sifatida tushuntiradi [1]. E. Torrance esa kreativlikni muammolarni sezish, taxmin qilish, g‘oyalarni sinab ko‘rish va natijalarni takomillashtirish jarayoni sifatida baholaydi [2].

O‘qituvchi kreativligi umumiy ijodkorlikdan farqli ravishda pedagogik vazifa, ta’limiy maqsad va o‘quvchi shaxsining rivoji bilan bevosita bog‘liqdir. Ya’ni pedagog kreativligi faqat yangilik yaratish emas, balki o‘quvchini fikrlashga, izlanishga, savol berishga, mustaqil xulosa chiqarishga yo‘naltirishdir. Shu jihatdan kreativ pedagog o‘z darsida tayyor qoliplarni takrorlamaydi, balki o‘quvchilarning yoshi, qiziqishi, bilim darajasi va ijtimoiy tajribasiga mos didaktik vaziyat yaratadi.

Akmeologik yondashuv shaxsning kasbiy rivojlanish cho‘qqisiga erishish qonuniyatlarini o‘rganadi. A.A. Derkach, N.V. Kuzmina va boshqa olimlar akmeologiyani kasbiy yetuklik, mahorat, o‘zini o‘zi rivojlantirish va shaxsiy imkoniyatlarni to‘liq namoyon etish haqidagi fan sifatida talqin qiladilar [3]. Pedagogik faoliyatda akmeologik yondashuv o‘qituvchining o‘z kasbida yuqori natijalarga erishishi, kasbiy mahoratini muntazam oshirishi, o‘z faoliyatini tahlil qilishi va o‘z oldiga yangi rivojlanish maqsadlarini qo‘yishini anglatadi.

Didaktik yondashuv esa ta’lim jarayonining mazmuni, metodlari, shakllari, vositalari va natijalarini ilmiy asosda tashkil etishga xizmat qiladi. V.V. Davydov,

L.S. Vygotskiy, I.Ya. Lerner, M.N. Skatkin kabi olimlar ta’lim jarayonida o‘quvchining faol ishtiroki, muammoli vaziyat, rivojlantiruvchi ta’lim va mustaqil fikrlashni shakllantirish masalalariga alohida e’tibor qaratganlar [4; 5].

Uzluksiz kasbiy rivojlantirish bo‘yicha xalqaro tadqiqotlarda o‘qituvchining kasbiy o‘sishi bir martalik malaka oshirish kurslari bilan emas, balki doimiy o‘rganish, hamkorlik, tajriba almashish, mentorlik, refleksiya va amaliyotga yo‘naltirilgan treninglar orqali ta’minlanishi ta’kidlanadi [6]. Demak, kreativ salohiyatni rivojlantirish ham uzluksiz, bosqichma-bosqich va amaliy natijaga yo‘naltirilgan jarayon bo‘lishi lozim. Mavjud adabiyotlar tahlili shuni ko‘rsatadiki, o‘qituvchi kreativligini rivojlantirish masalasi ko‘plab tadqiqotlarda yoritilgan bo‘lsa-da, uni aynan akmeologik va didaktik asoslar uyg‘unligida, uzluksiz kasbiy rivojlantirish sharoitida mexanizm sifatida tahlil qilish zarurati saqlanib qolmoqda. Mazkur maqola ana shu ilmiy ehtiyojdan kelib chiqib tayyorlandi.

Tahlil va natijalar. O‘qituvchilar kreativ salohiyatini rivojlantirish mexanizmini ishlab chiqishda avvalo “mexanizm” tushunchasining pedagogik mazmunini aniqlab olish zarur. Pedagogik mexanizm muayyan maqsadga erishishga xizmat qiluvchi tamoyillar, shart-sharoitlar, metodlar, vositalar, bosqichlar va natijalar tizimidir. Demak, kreativ salohiyatni rivojlantirish mexanizmi o‘qituvchining ijodiy fikrlashi, innovatsion faoliyatga tayyorligi, kasbiy refleksiyasi va didaktik mahoratini muntazam rivojlantirishga qaratilgan tizimli jarayon sifatida qaraladi. Ushbu mexanizmning akmeologik asosi o‘qituvchini kasbiy yetuklik sari yo‘naltirishda namoyon bo‘ladi. Bunda pedagog o‘z faoliyatining hozirgi holatini anglaydi, kuchli va zaif tomonlarini aniqlaydi, shaxsiy rivojlanish traektoriyasini belgilaydi, o‘z tajribasini takomillashtirib boradi. Akmeologik yondashuv o‘qituvchiga “men qanday dars o‘taman?” degan savoldan tashqari, “men qanday o‘qituvchi bo‘lib shakllanyapman?”, “kasbiy cho‘qqimga erishish uchun nimalarni o‘zgartirishim kerak?” degan savollarni qo‘yadi. Didaktik asos esa kreativ salohiyatni ta’lim jarayonining aniq mazmuni bilan bog‘laydi. O‘qituvchi kreativ bo‘lishi uchun faqat umumiy ijodkorlik yetarli emas. U o‘quv maqsadini to‘g‘ri qo‘yishi, mavzuni o‘quvchi uchun tushunarli va qiziqarli shaklda ochib berishi, interfaol metodlardan foydalanishi, darsda muammoli vaziyat yaratishi, o‘quvchilarning mustaqil ishlashiga sharoit yaratishi lozim. Shuning uchun o‘qituvchi kreativligi didaktik mahorat bilan uzviy bog‘liq.

Tadqiqot asosida o‘qituvchilar kreativ salohiyatini rivojlantirish mexanizmining quyidagi tarkibiy qismlari belgilandi:

1. Motivatsion komponent. Bu bosqichda o‘qituvchida yangilikka intilish, kasbiy o‘sishga ehtiyoj, ijodiy faoliyatga qiziqish, o‘z ustida ishlashga ichki rag‘bat shakllantiriladi. Motivatsiyasiz kreativlik barqaror bo‘lmaydi. O‘qituvchi tashqi talab

sababli emas, balki ichki ehtiyoj asosida rivojlanishga harakat qilgandagina ijodiy natijalar yuzaga keladi.

2. Diagnostik komponent. Bu bosqichda o‘qituvchining kreativ salohiyati, metodik tayyorgarligi, innovatsion faoliyatga munosabati, refleksiv ko‘nikmalari aniqlanadi. Diagnostika suhbat, anketa, dars kuzatuvi, portfolioni tahlil qilish, o‘z-o‘zini baholash va ekspert baholash orqali amalga oshiriladi. Diagnostika natijalari individual rivojlanish yo‘nalishini belgilashga yordam beradi.

3. Metodik komponent. Bu bosqichda o‘qituvchilar uchun kreativ dars loyihalash, muammoli ta’lim, loyiha metodi, keys-stadi, STEAM elementlari, raqamli vositalardan foydalanish, o‘quvchilarni tadqiqotga yo‘naltirish kabi metodik ko‘nikmalar rivojlantiriladi. Metodik komponent kreativlikni amaliy pedagogik faoliyatga olib kiradi.

4. Refleksiv komponent. O‘qituvchi o‘z faoliyatini tahlil qilmasa, unda kasbiy o‘sish sekinlashadi. Refleksiya darsdan keyingi tahlil, o‘quvchi fikrini o‘rganish, hamkasblar bilan muhokama, video-dars tahlili, shaxsiy pedagogik kundalik yuritish orqali amalga oshiriladi. Refleksiya o‘qituvchining o‘z xatolaridan xulosa chiqarishi va kelgusi faoliyatini takomillashtirishiga xizmat qiladi.

5. Amaliy-innovatsion komponent. Bu bosqichda o‘qituvchi o‘z darslarida yangi metodlarni sinab ko‘radi, kichik pedagogik tajribalar o‘tkazadi, o‘quvchilar bilan loyiha va ijodiy topshiriqlarni amalga oshiradi. Natijada kreativ salohiyat nazariy bilim darajasida qolib ketmaydi, balki real pedagogik amaliyotga aylanadi.

Quyidagi jadvalda o‘qituvchilar kreativ salohiyatini rivojlantirish mexanizmining asosiy tarkibiy qismlari umumlashtirilgan.

Jadval 1

O‘qituvchilar kreativ salohiyatini rivojlantirish mexanizmining tarkibiy qismlari

Tarkibiy qism	Mazmuni	Kutiladigan natija
Motivatsion	Yangilikka intilish, kasbiy o‘sishga ehtiyoj, ijodiy faoliyatga qiziqish	O‘qituvchida ichki rivojlanish ehtiyoji kuchayadi
Diagnostik	Kreativlik, metodik tayyorgarlik va refleksiv ko‘nikmalarni aniqlash	Individual rivojlanish yo‘nalishi belgilanadi
Metodik	Interfaol, muammoli, loyiha va raqamli metodlarni o‘zlashtirish	Kreativ dars loyihalash ko‘nikmasi shakllanadi
Refleksiv	Dars tahlili, o‘z-o‘zini baholash, tajribadan xulosa chiqarish	O‘qituvchi o‘z faoliyatini takomillashtiradi
Amaliy-innovatsion	Yangi metodlarni amaliyotda sinash, ijodiy topshiriqlar yaratish	Kreativ salohiyat real pedagogik natijaga aylanadi

Mazkur mexanizmni amalga oshirishda quyidagi pedagogik shart-sharoitlar muhim hisoblanadi. Birinchidan, ta’lim muassasasida ijodiy va ochiq metodik muhit

bo‘lishi zarur. O‘qituvchi xatodan qo‘rqmasligi, yangi g‘oyani sinab ko‘rishi, hamkasblari bilan fikr almashishi kerak. Ikkinchidan, uzluksiz kasbiy rivojlantirish kurslari nazariy ma’ruzalarga emas, amaliy mashg‘ulotlar, treninglar, ustaxonalar va tajriba almashishga asoslanishi lozim. Uchinchidan, o‘qituvchining shaxsiy rivojlanish dasturi ishlab chiqilishi va muntazam yangilanib borilishi kerak. To‘rtinchidan, kreativ faoliyat natijalari baholanishi, rag‘batlantirilishi va ommalashtirilishi zarur.

Tadqiqot asosida quyidagi model taklif etiladi:

O‘qituvchilar kreativ salohiyatini rivojlantirishning akmeologik-didaktik modeli

Maqsad: o‘qituvchining kreativ salohiyatini uzluksiz kasbiy rivojlantirish orqali oshirish.

↓

Akmeologik asos: kasbiy yetuklik, o‘z-o‘zini rivojlantirish, refleksiya, pedagogik mahorat.

↓

Didaktik asos: ta’lim mazmuni, metodlari, vositalari, interfaol yondashuvlar, natijadorlik.

↓

Bosqichlar: motivatsiya → diagnostika → metodik tayyorgarlik → amaliy tatbiq → refleksiya → takomillashtirish.

↓

Natija: kreativ, innovatsion, refleksiv va kasbiy jihatdan yetuk o‘qituvchi.

Muhokama. O‘qituvchilar kreativ salohiyatini rivojlantirishda eng muhim muammolardan biri kasbiy rivojlanish jarayonining ayrim hollarda rasmiylikka aylanib qolishidir. Ya’ni malaka oshirish kurslari, seminar va treninglar o‘qituvchining real dars amaliyoti bilan yetarlicha bog‘lanmasa, ular kutilgan natijani bermaydi. Shu sababli uzluksiz kasbiy rivojlantirish jarayoni amaliyotga yaqin, o‘qituvchining aniq ehtiyojlariga mos va natijaga yo‘naltirilgan bo‘lishi kerak. Akmeologik yondashuv aynan shu jihatdan muhimdir. Chunki u o‘qituvchini faqat tashqi talablar asosida emas, balki ichki rivojlanish ehtiyoji orqali kasbiy o‘sishga undaydi. O‘qituvchi o‘zini kasbiy rivojlanish subyekti sifatida anglaganida, kreativlik uning faoliyatida tabiiy ehtiyojga aylanadi. Bunday o‘qituvchi dars jarayonida tayyor metodik ishlanmalarni mexanik qo‘llamaydi, balki ularni o‘z o‘quvchilarining real imkoniyatlariga moslashtiradi.

Didaktik yondashuv esa kreativlikni ta’lim sifati bilan bog‘laydi. Agar o‘qituvchining ijodiy g‘oyasi o‘quv maqsadiga xizmat qilmasa, u faqat tashqi bezak bo‘lib qolishi mumkin. Shuning uchun kreativlik samarali didaktik natijaga, ya’ni

o‘quvchining bilim, ko‘nikma, kompetensiya va mustaqil fikrlash darajasining oshishiga xizmat qilishi zarur.

Shu nuqtayi nazardan kreativ salohiyatni rivojlantirishda quyidagi mezonlarni ajratish mumkin:

Motivatsion mezon-o‘qituvchining kasbiy o‘sishga intilishi, yangilikka ochiqligi, ijodiy faoliyatga qiziqishi.

Kognitiv mezon-zamonaviy pedagogik texnologiyalar, metodlar, kreativ fikrlash strategiyalari va didaktik loyihalash bo‘yicha bilimga egaligi.

Faoliyat mezoni-dars jarayonida muammoli vaziyat, loyiha, interfaol mashg‘ulot, ijodiy topshiriq va raqamli vositalardan foydalana olishi.

Refleksiv mezon-o‘z faoliyatini tahlil qilish, natijalarni baholash, kamchiliklardan xulosa chiqarish va faoliyatni takomillashtirish qobiliyati.

Natijaviy mezon-o‘quvchilarda mustaqil fikrlash, ijodiy yondashuv, savol berish, izlanish va amaliy yechim topish ko‘nikmalarining kuchayishi.

Mazkur mezonlar asosida o‘qituvchi kreativ salohiyatining rivojlanganlik darajasini past, o‘rta va yuqori bosqichlarda baholash mumkin. Past darajada o‘qituvchi asosan tayyor metodlarga tayanadi, yangilikka ehtiyotkorlik bilan yondashadi. O‘rta darajada u ayrim innovatsion metodlarni qo‘llaydi, biroq ularni tizimli ravishda tahlil qilmaydi. Yuqori darajada esa o‘qituvchi mustaqil metodik mahsulot yaratadi, darsni kreativ loyihalaydi, o‘quvchilarning ijodiy faoliyatini tashkil etadi va o‘z tajribasini ommalashtira oladi. Demak, o‘qituvchining kreativ salohiyatini rivojlantirishda akmeologik va didaktik yondashuvlar bir-birini to‘ldiradi. Akmeologik yondashuv pedagog shaxsining kasbiy yetukligini ta’minlasa, didaktik yondashuv ushbu yetuklikni ta’lim jarayonida samarali qo‘llash imkonini beradi.

Xulosa va takliflar. Uzluksiz kasbiy rivojlantirish sharoitida o‘qituvchilar kreativ salohiyatini rivojlantirish ta’lim sifatini oshirishning muhim omillaridan biridir. Kreativ salohiyat pedagogning yangilik yaratish, ta’lim jarayonini samarali tashkil etish, o‘quvchilarni mustaqil fikrlashga yo‘naltirish va o‘z faoliyatini muntazam takomillashtirish qobiliyatida namoyon bo‘ladi.

Tadqiqot natijalari asosida quyidagi xulosalarga kelindi:

1. O‘qituvchi kreativ salohiyati shaxsiy ijodkorlik, kasbiy kompetensiya, metodik mahorat, refleksiv fikrlash va innovatsion faoliyatga tayyorlikning yaxlit birligidan iborat.
2. Akmeologik yondashuv o‘qituvchining kasbiy yetuklikka intilishi, o‘z imkoniyatlarini anglash va o‘z-o‘zini rivojlantirish jarayonini kuchaytiradi.
3. Didaktik yondashuv kreativlikni ta’lim mazmuni, metodlari, vositalari va natijalari bilan bog‘lab, uni amaliy pedagogik faoliyatga tatbiq etadi.

4. Kreativ salohiyatni rivojlantirish mexanizmi motivatsion, diagnostik, metodik, refleksiv va amaliy-innovatsion komponentlar asosida tashkil etilishi lozim.
5. Uzluksiz kasbiy rivojlantirish kurslari o‘qituvchining real ehtiyojlari, dars amaliyoti va individual rivojlanish traektoriyasiga asoslangandagina samarali bo‘ladi.

Tahlil natijalari asosida quyidagi takliflar ilgari suriladi:

birinchidan, uzluksiz kasbiy rivojlantirish dasturlariga kreativ dars loyihalash, pedagogik refleksiya, innovatsion metodlar va raqamli didaktika bo‘yicha amaliy modullarni kengroq kiritish zarur;

ikkinchidan, har bir o‘qituvchi uchun individual kasbiy rivojlanish xaritasi ishlab chiqilishi va unda kreativ salohiyatni rivojlantirish indikatorlari aks ettirilishi lozim;

uchinchidan, ta’lim muassasalarida metodik hamkorlik, mentorlik, ochiq darslar tahlili va kreativ pedagogik tajribalarni ommalashtirish tizimini kuchaytirish maqsadga muvofiq;

to‘rtinchidan, o‘qituvchilar kreativligini baholashda faqat dars shakliga emas, balki o‘quvchilarning faolligi, mustaqil fikrlashi va amaliy natijalariga ham e’tibor qaratish zarur.

Umuman olganda, o‘qituvchilar kreativ salohiyatini rivojlantirishning akmeologik-didaktik mexanizmi pedagogni kasbiy yetuklikka yo‘naltiradi, ta’lim jarayonida yangicha fikrlashni kuchaytiradi va o‘quvchilarning ijodiy rivojlanishiga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Guilford J.P. The Nature of Human Intelligence. New York: McGraw-Hill, 1967. 538 p.
2. Torrance E.P. Torrance Tests of Creative Thinking: Norms-Technical Manual. Lexington: Personnel Press, 1974. 95 p.
3. Деркач А.А. Акмеология: личностное и профессиональное развитие человека. Москва: РАГС, 2000. 536 с.
4. Выготский Л.С. Педагогическая психология. Москва: Педагогика-Пресс, 1996. 536 с.
5. Давыдов В.В. Теория развивающего обучения. Москва: Интор, 1996. 544 с.
6. Darling-Hammond L., Hyler M.E., Gardner M. Effective Teacher Professional Development. Palo Alto: Learning Policy Institute, 2017. 72 p.
7. Кузьмина Н.В. Профессионализм личности преподавателя и мастера производственного обучения. Москва: Высшая школа, 1990. 119 с.
8. Хуторской А.В. Дидактическая эвристика: теория и технология креативного обучения. Москва: Издательство МГУ, 2003. 416 с.

9. Зеер Э.Ф. Психология профессионального развития. Москва: Академия, 2009. 240 с.
10. OECD. Teachers and School Leaders as Lifelong Learners. TALIS 2018 Results. Paris: OECD Publishing, 2019. 220 p.